

10. SINIF TARİH

2. Ünite

1. Çelebi Mehmet döneminde gerçekleşen ilk Osmanlı Venedik deniz savaşını Osmanlı Devleti kaybetmiştir. Ancak bu savaş Türk denizciliğinin tecrübe kazanması açısından son derece önemli olmuştur.

Yalnız bu bilgiye dayanarak;

I. Osmanlı Devleti'nin denizcilikte henüz deneyimsiz olduğu,
II. Venediklilerin Ege Denizi'ne hâkim olduğu,
III. Osmanlı Devleti'nin kara savaşlarında üstün olduğu

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve II. E) II ve III.

2. Osmanlı Devleti kuruluşundan itibaren batıya doğru ilerlemiş ve Hristiyan unsurlara hâkim olmuştur. Fethettiği bölgelerdeki insanların dinî inançlarına karışmamış, bölge halkına adaletli davranmıştır. Böylece fethettiği bölge halkının takdirini kazanmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Sınırların genişlediği
B) Anadolu'da siyasi birliğin sağlandığı
C) Hoşgörü politikasının uygulandığı
D) Adalete önem verildiği
E) Gayrimüslim halk tarafından yönetimin benimsendiği

3. Osmanlı Devleti Balkanlarda uyguladığı iskân siyasetinde, hayvanlarına otlak bulmak için mevsimlik olarak yer değiştiren konargöçer Türkmenlere öncelik tanımıştır. Fethedilen yerlere nakledilen bu kişilerin kullanımına toprak verilmiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin uyguladığı iskân politikası ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Tarımsal üretimin artırılmak istendiği
B) İskân faaliyetlerinin devlet tarafından teşvik edildiği
C) Hayvancılığa dayalı üretimin kısıtlanmaya çalışıldığı
D) Konargöçerlerin yerleşik hayata geçirilmesi için çaba harcandığı
E) Fethedilen yerlerin Türkleştirilmek istendiği

4. Ankara Savaşı, iki Türk devleti olan Osmanlı ve Timur Devleti arasında meydana gelmiştir. Savaş neticesinde Anadolu'daki beyliklerin bir kısmı tekrar bağımsızlıklarını kazanırken Osmanlı Devleti yıkılma tehlikesi geçirmiştir. Anadolu'nun bazı şehirleri Timur tarafından yağmalanmıştır.

Bu duruma bağlı olarak Ankara Savaşı'nın Türk dünyası üzerindeki etkileri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

A) Anadolu'da Türk siyasi birliğini parçalama
B) Türk dünyasındaki dayanışmayı zayıflatma
C) Balkanlarda Osmanlı fetihlerini durdurma
D) Türk hanlıkları üzerinde Rus baskısını artırma
E) Osmanlı hâkimiyetini zayıflatma

5. Osmanlı Devleti'nde, özellikle Kuruluş Dönemi'nde gerçekleştirilen birçok fethin batıya yönelik olduğu görülür. Marmara ve Trakya'da etkinlik kazanan fetihlerle gayrimüslim Bizans ve Balkan ülkeleri ile sıklıkla mücadele edilmiştir.

Bu durumun sebebi olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

A) Batı kültüründen etkilenmeleri
B) Avrupa'da Otuz Yıl Savaşlarının yaşanması
C) Doğu'da güçlü devletlerin bulunması
D) Anadolu'da Türk siyasi birliğini sağlama amacı
E) Gaza fikriyle hareket etmeleri

6. Orhan Bey, I. Murat ve Yıldırım Bayezid dönemlerinde gerçekleştirilen fetihlerin Marmara Denizi çevresi ve Trakya'da yoğunlaştığı görülür. Elde edilen başarılı sonuçlarla Bizans'ın merkezi olan İstanbul'a askerî yardımların gelmesi engellenmeye çalışılmıştır.

Buna göre;

I. İstanbul'un fethi için zemin hazırlandığı,
II. Anadolu beylikleriyle birlikte hareket edildiği,
III. fetihlerin stratejik bir plan dâhilinde gerçekleştirildiği

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve III. E) I, II ve III.

7. **Harita: I. Murat Dönemi'nde Osmanlı Devleti**

Bu haritaya göre Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Bizans'ın Avrupa Devletleri ile kara bağlantısının kesildiğine
B) Güçlü bir donanmaya sahip olduğuna
C) Orta Avrupa'da hâkimiyet kurduğuna
D) Anadolu siyasi birliğini sağladığına
E) Karadeniz ticaretinde etkili olduğuna

8.

BİR DEVRE MÜHRÜNÜ VURAN DEVLETİN KURUCUSU: OSMAN GAZİ

1258	Ertuğrul Gazi'nin 3 oğlundan birisi olan Osman Gazi, 1258' de doğdu.
1281	1281'de 23 yaşında kabiliyet ve cengaverliğiyle Ertuğrul Gazi'nin en küçük oğlu olmasına rağmen beyliğe seçildi.
1298	1298'de Bilecik ve Yarhisarı fethetti ve Selçuklu Sultanı tarafından kendisine uç beyliği verildi.
1299	1299'da İnegöl'ü fethetti. Karacahisar'da kendi adına hutbe okuttu ve oraya kadı tayin etti.
1301	1301'de İznik kuşatmasına başladı.
1302	Bizans ile yapılan Koyunhisar Savaşı'nı kazandı ve Anadolu'da karizmatik bir bey olarak ön plana çıktı. Bu savaş aynı zamanda Osmanlı Devleti'nin kuruluşu olarak kabul edildi.
1324	1324'de hastalanan Osman Gazi, beyliği oğlu Orhan Gazi'ye devretti.

Osman Gazi ve faaliyetleri hakkında verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Osmanlı Beyliği'nin Selçuklulara bağlı olarak ortaya çıktığına
B) Osman Gazi'nin Bizans ile mücadele ettiğine
C) Osmanlı Devleti'nin askerî bir mücadele sonucunda resmen kurulduğuna
D) Osman Gazi'nin Türk beyliklerinden toprak aldığına
E) Adalet işlerine önem verildiğine

9. Paul Wittek; Osmanlı Devleti'nin kuruluş sürecinde ve kısa sürede büyümesinde etkili olan temel sebebin gaza inancı olduğunu vurgular.

Aşağıda verilen gelişmelerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilebilir?

A) Anadolu siyasi birliğinin sağlanması
B) Moğol İstilası ile demografik yapının değişmesi
C) Fetihlerin genellikle batıya yönelik olması
D) Türkmen beyliklerine karşı barışçıl bir politika izlenmesi
E) Memlûk Devleti'ne karşı mücadeleye girişilmesi

10. Osman Bey, Bizans ile yapılan 1302 Koyunhisar Savaşı sonrası, Türk-İslam devletlerinde hükümdarlık alametlerinden biri olarak kabul edilen hutbeyi kendi adına okutmuştur.

Bu durum aşağıda yer alan ifadelerden hangisinin bir göstergesi olabilir?

A) İslamiyet öncesi Türk geleneğinin devam ettirildiğinin
B) Beyliğin bağımsız hâle geldiğinin
C) Devletleşme sürecinin tamamlandığının
D) İstanbul kuşatmasına hazırlanıldığının
E) Rumeli'de siyasi birliğin sağlandığının

11. Fuat Köprülü'ye göre Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyümesi ve yükselmesindeki temel faktörler; beyliğin uç bölge oluşu, Bizans ile mücadele etmesi ve Ahilerin desteğini almasıdır.

Bu bilgilere göre Osmanlı Devleti'nin büyümesinde;

I. coğrafi,
II. siyasi,
III. kültürel

alanlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

12. Osmanlı Beyliği'nin kurucularının; menşei, hangi boya mensup oldukları, Anadolu'ya ilk ne zaman geldikleri, hangi yörelerde yaşadıkları ve hatta beyliğin tam olarak ne zaman ve nerede kurulduğu hâlâ tartışma konusudur. Gerek hanedanın ortaya çıkışı gerekse beyliğin kuruluşu konularında tarihçiler, başta Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı belgeleri olmak üzere mevcut bilgilerden hareketle birtakım çıkarımlar ortaya koymuş ve farklı görüşler ileri sürmüşlerdir.

Osmanlı Beyliği'nin kuruluşu üzerine çalışmalar yapan tarihçilerin ileri sürdüğü görüşlerin farklılık göstermesinde;

I. beyliğin kuruluşu ile ilgili kaynakların yetersiz olması,
II. tarîhi olayların, zamanında kayıt altına alınmaması,
III. beyliğin geniş bir coğrafyada kurulması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

13. Karacahisar'ın fethinden sonra burayı merkez yapan Osmanlılar, buraya ilk kadı olarak Dursun Fakih'i tayin etmiştir. Ayrıca şehirde bir pazar kurularak vergi toplanmaya başlanmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili;

I. devletleşme yolunda adım atıldığı,
II. tarım gelirlerinin artırıldığı,
III. adli ve idari işlerin yürütüldüğü

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) I, II ve III.

14. **Ece:** 1302 yılında Koyunhisar Savaşı'nda Osman Bey komutasındaki birlikler Bizans ordusunu yenmeyi başardı. Bunun sonucu olarak kısa sürede Bursa Ovası'nda yer alan pek çok yerleşim birimi Osmanlıların eline geçti. 1326'da fethedilen Bursa, Osmanlı başkenti oldu.

Aysun: 1329 yılında gerçekleşen Palekanon Savaşı'nda Sultan Orhan, Bizans İmparatoru III. Andronikos'u mağlup etti. 1331'de İznik, 1337 yılında da İzmit Osmanlılar tarafından fethedildi.

Diyalogda geçen konu ile ilgili arkadaşlarından sonra söz alan Can'ın aşağıdaki yorumlardan hangisini yapması doğru olur?

A) Anadolu beylikleri daha bağımsız hareket etmeye başlamıştır.
B) Bizans'ın Avrupa ile kara bağlantısı kesilmiştir.
C) Osmanlı Devleti, Balkan devletlerine siyasi üstünlük sağlamıştır.
D) Bizans, Osmanlı Devleti'ni askerî yollarla durduramamıştır.
E) Osmanlı Devleti devletleşme sürecini tamamlamıştır.

15. Osman Bey, ilk zamanlarda Ertuğrul Gazi'nin Rum tekfurlarıyla iyi geçinme siyasetine devam etmiş ve bu sayede beyliği güçlendirmeyi amaçlamıştır. Osmanlıların kurulduğu Bitinya Bölgesi'nde, Bilecik ve İnegöl tekfurları ön plana çıkmıştır. Kayılar, yaylak ve kışlakları arasında gidiş-geliş yaparken İnegöl tekfurunun topraklarını kullanmak zorunda kalmıştır. Bu yüzden Osmanlılar, sorun yaşadıkları İnegöl tekfuruna karşı Bilecik tekfuru ile iyi geçinmeye çalışmıştır.

Yukarıda yer alan bilgilere göre Osmanlılar ile ilgili,

I. beyliğin çıkarlarına göre hareket edildiği,
II. askerî bakımdan güçlendiği,
III. Bizans'ın iç işlerine karışıldığı

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

16.

Osman Bey ile kardeşi Gündüz Alp arasında beyliğin genişletilmesi ile ilgili şöyle bir konuşma geçmektedir.

Kardeşim bu ülkeleri nasıl fethedelim, nasıl hareket edelim.

Yapılması gereken komşularımızla iyi geçinip dostluk kurmaktır. Fethettiğimiz yerleri mamur hale getirmektir.

Gündüz Alp'i Gösteren Temsilî Resim

Osman Bey'i Gösteren Temsilî Resim

Görselde verilen diyaloğa göre Osman Gazi;

I. barışçıl olma,

II. hâkimiyet sahasına hizmet etme,

III. amaca ulaşmada her yolu kullanma

düşüncelerinden hangilerini benimsemiştir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) I ve III. E) I, II ve III.

17. Osmanlı Devleti ile Haçlılar arasında 1364 yılında gerçekleşen ve Osmanlıları Balkanlardan atmak için yapılan Sırpsındığı Savaşı'nı Osmanlı ordusu kazandı. Haçlı ordularıyla yapılan bu ilk savaşın sonucunda Batı Trakya ve Edirne'nin güvenliği sağlandı, Balkanların fethi kolaylaştı.

Bu bilgilere göre,

I. Osmanlı Devleti'nin Rumeli'de toprakları vardır.

II. Bursa'dan sonra Edirne başkent olmuştur.

III. Osmanlı ordusu bir daha Haçlılarla savaşmamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

18. Orhan Gazi, Bizans'ta yaşanan taht kavgalarında kayınpederi olan Kantakuzen'e yardım etmiş ve tahta geçmesini sağlamıştır. Daha sonra Balkan topraklarında zor durumda kalan Bizans; Sırplara karşı Orhan Gazi'den yardım istemiş ve yardımlarına karşılık olarak da Gelibolu'daki Çimpe Kalesi'ni Osmanlılara vermiştir. Osmanlı Devleti buraya yerleşmiş ve Rumeli'de ilerlemek için bir üs olarak kullanmıştır.

Buna göre;

I. Kantakuzen'in Osmanlı desteğiyle Bizans'a imparator olduğu,
II. Bizans ve Osmanlı'nın iş birliği yaptığı,
III. Türklerin Balkanlara kalıcı olarak yerleştiği

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

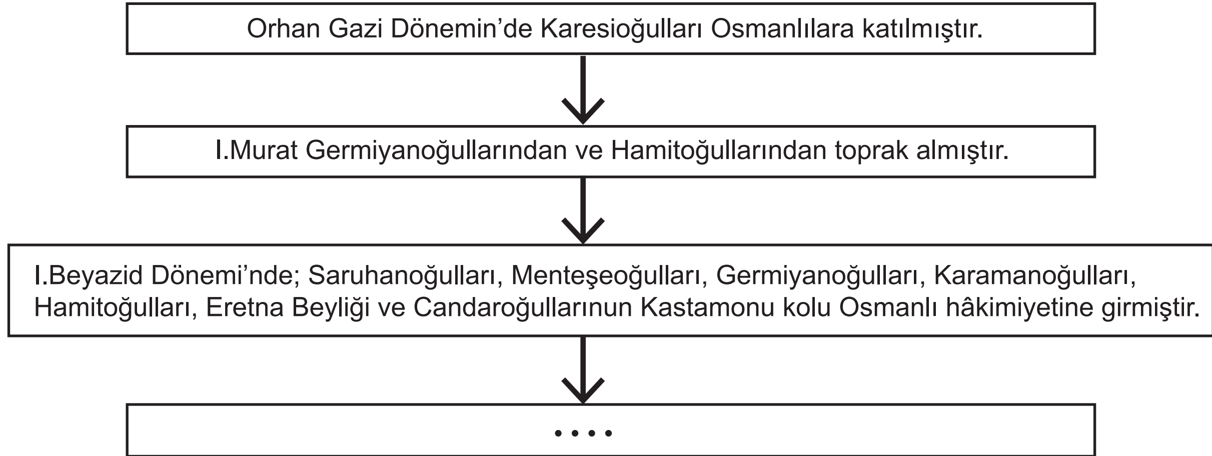
A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

19. Osmanlı padişahları, Ankara Savaşı'ndan İstanbul'un Fethi'ne kadar geçen süreç içerisinde Türk kimliklerini ön plana çıkarmaya çalışmışlar ve soylarının Kayı Boyu'na dayandığını daha fazla vurgulamışlardı.

Osmanlı Devleti'nin bu politika ile aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenebilir?

A) Devşirme sisteminin uygulanmasını kolaylaştırmak
B) İktidarlarını meşru bir zemine oturtmak
C) Boy teşkilatlanmasına göre hareket etmek
D) Taht kavgalarını engellemek
E) Osmanlı vatandaşlığını ortak kimlik hâline getirmek

20.

Diyagramda boş bırakılan sonuç bölümüne,

I. Osmanlı sınırları genişlemiştir.
II. Gaza ve cihat anlayışıyla hareket edilmiştir.
III. Anadolu siyasi birliği büyük ölçüde sağlanmıştır.

yargılarından hangileri getirilemez?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

21. **Harita: I. Bayezid Dönemi Osmanlı Devleti**

Yıldırım Bayezid Dönemi Osmanlı sınırlarını gösteren bu haritadan çıkarılabilecek en doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gayrimüslimlerin büyük bir kısmı Orta Anadolu'da yaşamaktadır.
B) Akdeniz'deki ticari üstünlük Osmanlı denizcilerine geçmiştir.
C) Anadolu Türk siyasi birliği kesin olarak sağlanmıştır.
D) Önemli ticaret yollarının kontrolü Osmanlı tüccarlarındadır.
E) Osmanlı Devleti, Anadolu'nun büyük bir kısmına hâkim olmuştur.

22. **Harita: 1302-1448 Yılları Arası Osmanlı Devleti Kuruluş Devri Siyasi Gelişmeleri**

Yukarıdaki harita incelendiğinde Osmanlı Devleti ile ilgili olarak;

I. hem Anadolu'da hem de Balkanlarda askerî faaliyette bulunduğu,
II. Anadolu'da Haçlı ordularıyla mücadele ettiği,
III. savaşları galibiyetle sonuçlandırdığı

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

23. Aşağıda yer alan görselde Osmanlı istimâlet (hoşgörü) politikasının simgelerinden biri olan Kosova Prinize Cami ve klise yan yana yer almaktadır.

Yukarıda verilenler incelendiğinde;

I. Müslüman ve Hristiyan nüfusun birlikte yaşadığı,

II. dinî alanda birliğin sağlandığı,

III. farklı dinlerin bir arada var olabildiği

durumlarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I ve III.

24. 1402 Ankara Savaşı öncesi taraf hükümdarların düşünceleri aşağıdaki görselde verilmiştir.

YILDIRIM BAYEZİT

Siyasi varlıklarına son verdiğimiz Türkmen beyleri (Germiyanoğulları, Menteşeoğulları ve Aydınoğulları) Timur'a sığındılar. Timur, bana bir mektup göndererek Osmanlı devletinin kendisine bağlanmasını, Anadolu beylerinden alınan yerlerin eski sahiplerine verilmesini ve Kara Yusuf ile Ahmet Celayir'in kendisine teslim edilmesini istiyor. Diğer yandan Timur, denetimimiz altında olan Sivas'a girerek şehri tahrip etti ve Ankara'yı da kuşattı.

TİMUR

Büyük bir cihan imparatorluğu kurmak istiyorum. Bu yüzden Çin'e düzenleyeceğim seferde arkamda güçlü bir devlet bırakmak istemiyorum. Diğer yandan bazı Türk beylikleri bana sığınarak yardım talep etmekteler. Topraklarını ele geçirdiğim Bağdat Hükümdarı Ahmet Celayir ile Karakoyunlu Hükümdarı Yusuf, Osmanlı'ya sığınmış durumdalar. Yıldırım'dan talep etmeme rağmen bu hükümdarları bana teslim etmek istemiyor.

Verilen bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

A) Hükümdarlar arasındaki çıkar çatışması savaşa dönüşmüştür.
B) Timur, Anadolu'da siyasi birliği sağlama amacındadır.
C) Bayezid, barışçıl yollarla sorunu çözme isteğindedir.
D) Anadolu coğrafyası eski önemini kaybetmiştir.
E) Karakoyunlu hükümdarı Timur'u desteklemiştir.